

Gemeente Rotterdam

College van Burgemeester en Wethouders

BurgerPanel Rotterdam
Postbus 3226
3003 AE ROTTERDAM

College van Burgemeester en
Wethouders van Rotterdam

Bezoekadres: Stadhuis Coolsingel 40
Rotterdam
Postadres: Postbus 70012
3000 KP Rotterdam

Website: www.rotterdam.nl

E-mail: beleid@bsd.rotterdam.nl

Fax: (010) 4130250

Telefoon: (010) 4894235

Betreft: Reactie op uw rapportage "Wie een kuil graaft..."

Datum: B&W 22 april 2008

23 APR. 2008

Geachte leden van het BurgerPanel Rotterdam,

Ons College heeft kennis genomen van uw rapportage "Wie een kuil graaft...". In zijn algemeenheid willen wij aangeven dat wij het zeer waarderen dat dit panel meedenkt over het verbeteren van de kwaliteit van de gemeentelijke dienstverlening in Rotterdam en wij spreken onze dank uit voor het positieve karakter van het rapport.

Conform ons besluit van 14 maart 2006 geven wij hierbij onze reactie. Alvorens wij aangeven wat wij met uw aanbevelingen gaan doen, willen wij nog enkele kanttekeningen plaatsen:

- Bouwprojecten en werken op straat leiden onvermijdelijk tot overlast; bij het treffen van maatregelen is sprake van veel strijdige belangen, waarbij veiligheid voor werkers en (verkeer)gebruikers steeds voorop moet staan.
- Afgelopen jaren zijn flinke stappen voorwaarts gezet op het gebied van maatregelen, regelingen en communicatie.
- Jaarlijks worden ca 2000 tijdelijke verkeersmaatregelen genomen en worden ca 500 bouwplaatsvergunningen verleend.
- In het algemeen geldt bij activiteiten in onze stad, of het nu gaat om bouwplaatsen, wegwerkzaamheden of evenementen, dat de verkeersafwikkeling daarvan soms ook hinder ondervindt. Daarbij wordt altijd een balans gezocht tussen doorstroming en gebruiksgemak, en het is dan niet altijd mogelijk om alle weggebruikers alle ruimte te geven die ze gewend zijn. Het is de uitdaging voor de samenwerkende diensten om te zorgen voor een optimale veilige inrichting van de weg en adequate geleiding van de verkeersstromen.

In uw verslag doet u een aantal aanbevelingen die met name gericht zijn op te nemen acties door de diensten Gemeentewerken en dS+V. Ten aanzien van de dS+V moet worden opgemerkt, dat de aanbevelingen met name gericht zijn op de activiteiten van de verkeersmarinier die onlangs door ons College is aangesteld.

Over het rapport:

Deze rapportage is een constructieve bijdrage aan de (noodzakelijke) verbetering van de omstandigheden bij bouwprojecten en werken op straat. Dit rapport dient nu reeds als input bij opleidingsactiviteiten en themabijeenkomsten van met name Gemeentewerken om alle betrokkenen (directievoerders, uitvoerders, toezichhouders) nog beter bewust te doen zijn van de gevolgen van de werkzaamheden (en de daarbij behorende tijdelijke verkeersmaatregelen) voor bijvoorbeeld fietsers, voetgangers en mindervaliden.

Uw bevindingen en aanbevelingen komen sterk overeen met de bevindingen van een specialistisch bureau dat in opdracht van de verkeersmarinier een 30-tal verkeersmaatregelen heeft beoordeeld.

Over de aanbevelingen en conclusies:

In uw rapportage trekt u aan het slot een aantal conclusies en doet u een aantal aanbevelingen. Wij zullen deze conclusies en de daarbij behorende aanbevelingen hieronder behandelen. Uw conclusies en de daarbij behorende aanbevelingen zijn ingekaderd, onze reactie volgt steeds na het ingekaderde gedeelte waarbij wij zowel op conclusies als aanbevelingen reageren.

Conclusie Algemeen

Omlleidingen, tijdelijke voorzieningen en waarschuwborden voor fietsers zijn vaak goed aangelegd, zeker als de werkzaamheden net zijn gestart. De klad komt erin naarmate de werkzaamheden langer duren. Het perspectief vanuit het langzame verkeer mag sterker, beter geregeld. Het lijkt bij bouwputten beter geregeld dan bij openbare werken. Met enkele simpele maatregelen is de communicatie naar de Rotterdammers te verbeteren.

Aanbevelingen

Uitvoerders

Spreek de uitvoerders aan op hun verantwoordelijk voor het opruimen en afsluiten van de bouwplaats en de directe omgeving. Complimenteer de uitvoerders als zij goed voor de omgeving van hun bouwplaats zorgen. Zorg dat Openbare werken net zo behandeld worden als 'bouwputten', onze indruk is dat de kwaliteit van de tijdelijke verkeersmaatregelen dan verbetert.

Bouwplaatsen versus Openbare Werken

Behandel Openbare Werken net zo als 'bouwputten'. Onze indruk is dat de kwaliteit van de tijdelijke verkeersmaatregelen dan verbetert.

Reactie

Het is verheugend dat door het BurgerPanel geconstateerd wordt dat bij aanvang van de werkzaamheden de omlleidingen, tijdelijke voorzieningen en waarschuwborden goed zijn geplaatst. Het feit dat naarmate de werkzaamheden vorderen "de klad" erin komt, moet voor de toezichhouders een aandachtspunt worden. Het is zaak dat voorzieningen niet alleen bij aanvang goed staan, maar ook goed blijven staan.

De prioriteit aan de kwetsbare verkeersdeelnemers die het burgerpanel geeft, is een begrijpelijke keuze en wordt door ons volledig onderschreven. Wij zijn teleurgesteld, dat kennelijk te vaak de prioriteit niet bij het langzaam verkeer wordt gelegd.

In uw rapportage beschouwt u zowel de bouwplaatsen die te maken hebben met nieuwbouwprojecten als de bouwplaatsen die te maken hebben met werkzaamheden in de

openbare buitenruimte. Toch zijn er tussen deze twee vormen zulke grote verschillen, dat een vergelijking tussen deze twee vormen van bouwplaatsen niet echt goed te maken is.

Bij de bouwplaatsen die te maken hebben met nieuwbouwprojecten, is het feitelijke werkterrein gesitueerd op uitgegeven terrein. Omdat er dan over het algemeen geen ruimte overblijft voor opslag van materiaal, keten en kranen wordt een verzoek gedaan om een deel van deze bouwplaats in de openbare ruimte te mogen inrichten. Daarna is de bouwplaats een vrij statisch gegeven: de bouwplaats blijft tot de oplevering min of meer ongewijzigd, de bouwhekken of de schutting blijven staan tot de oplevering. Burgers/ondernemers mogen niet op de bouwplaats komen en hebben op de bouwplaats ook niets te zoeken.

Bij werken op straat worden de werkzaamheden uitgevoerd op de openbare weg c.q. in de openbare buitenruimte. Omdat aan die weg bedrijven en woningen liggen die bereikbaar moeten zijn, is het noodzakelijk dat burgers/ondernemers over het werkterrein deze voorzieningen kunnen bereiken. Daarnaast achten wij het ook niet altijd gewenst dat routes volledig worden afgesloten. Als er in de omgeving van het werk geen alternatief voor het verkeer aanwezig is, moet op het werkterrein dus altijd een mogelijkheid blijven bestaan om het verkeer doorgang te verlenen. Werken in de buitenruimte is een veel minder statisch gebeuren, in de loop van de werkzaamheden wijzigt het werkterrein veelvuldig. In vergelijking met de eerstgenoemde bouwplaats is dus alleen het ketenpark en de opslag van materiaal en materieel de feitelijke bouwplaats.

Uw conclusie dat de omleidingen, tijdelijke voorzieningen en bebording bij bouwplaatsen in verband met nieuwbouw beter zijn geregeld dan bij werken op straat is dus wel juist, maar deze situaties zijn, gelet op het bovenstaande niet met elkaar te vergelijken.

Ten aanzien van het verbeteren van de communicatie merken wij op, dat er al aanzienlijke communicatieactiviteiten plaatsvinden en er aan deze communicatie nog steeds verbeteringen worden toegevoegd. Wij komen daar bij de Conclusie bewegwijzering/communicatie nog op terug.

Conclusie Veiligheid

Het ontbreken van verlichting is het grootste knelpunt. De bouwputten, tijdelijke opbrekingen etc. zijn slecht verlicht. Overdag is het soms nog te volgen, maar in het donker zijn de omleidings- en verkeersborden ed. niet te zien of te begrijpen. Sommige omleidingen zijn sociaal onveilig.

De weggebruikers doen het regelmatig anders dan staat aangegeven- volgen een eigen andere route- waardoor onduidelijke of zelfs gevaarlijke situaties ontstaan.

De controle vanuit Gemeentewerken gebeurt alleen overdag en vanuit de auto. Bij deze controle kan veel over het hoofd worden gezien. Veiligheid, in het donker, de situatie verderop in de – afgesloten – straat, ed. Verkeersregelaars komen weinig voor. Ze lijken alleen te worden ingezet als er 'ongelukken' gebeurd zijn.

Aanbevelingen

Verlichting

Er moet meer aandacht zijn voor verlichting bij tijdelijke situaties.

Kwaliteitsverbetering van de controle

Verbeter de controle op de uitgegeven richtlijnen en vergunningen rond bouwplaatsen. Controleer ook vanuit het perspectief van een voetganger of fietser. Laat toezichthouders regelmatig de dienstfiets pakken.

Controleer frequenter, controleer ook bij nacht en slecht weer. Voorzie de controleurs van sanctiemogelijkheden. Laat controles er ook toe leiden dat onveilige situaties (bijvoorbeeld waar men zich niet aan de geplande omleidingen houdt) aangepast worden.

Verkeersregelaars

Zet vaker verkeersregelaars in bij drukke kruispunten.

Regel dat uitvoerders bij bouwplaatsen vaker verkeersregelaars inhuren voor het veilig aan en afrijden van vrachtverkeer met bouw materiaal.

Reactie

Verlichting bij tijdelijke situaties is zeker een punt, dat meer aandacht verdient. In de bouwplaatsvergunning zal bij de "voorwaarden" dit onderdeel worden aangescherpt. Voor wat betreft werken op straat zal door Gemeentewerken extra aandacht worden besteed aan tijdelijke verlichting, zodat zowel de situatie als de bebording goed zichtbaar zijn in de avond en nacht. Ook het aspect sociale veiligheid is met betere verlichting gediend.

In het rapport wordt gesuggereerd, dat er door Gemeentewerken voornamelijk in de auto toezicht wordt uitgevoerd; dit is onjuist. Er wordt op en rondom de werken wel degelijk te voet en per fiets gecontroleerd. Meer controles en met name de controles 's nachts zouden een substantiële uitbreiding van de capaciteit van Gemeentewerken betekenen waarvoor thans de middelen ontbreken.

Op dit moment is een pilot in voorbereiding rond een toekomstige bouwplaats in het centrum.

Wanneer deze pilot slaagt, zal deze werkwijze ook bij andere bouwplaatsen worden toegepast. Bij deze nieuwe werkwijze is sprake van een ketenaanpak, waarbij Gemeentewerken als gemandateerd vergunningverlener zorg draagt voor het toezicht, de dienst Stadtoezicht bij eventuele escalatie zorg draagt voor het uitoefenen van bestuursdwang in de vorm van een last onder dwangsom en de dienst Gemeentebelastingen uiteindelijk de dwangsom gaat innen.

Gemeentewerken zal daarbij nauwgezet toezichthouden en aanwijzingen geven. Voorwaarde voor het slagen van de pilot is ondermeer, dat het hele traject van toezichthouden en handhaven administratief goed wordt begeleid in de vorm van proces-verbalen, logboeken en brieven.

Ten aanzien van de sancties moet worden opgemerkt, dat de sanctiemaatregelen wettelijk beperkt zijn (dat geldt zowel voor wat betreft het bestuursrecht als het civiele recht) en dat met deze sanctiemaatregelen ook voorzichtig moet worden omgegaan. Gelet op de economische gevolgen van bijvoorbeeld het stilleggen van activiteiten, het wegzenden van een hoogwerker e.d., moeten deze sancties in principe worden genomen na goed overleg en door het bestuur of in opdracht van het bestuur. Ten aanzien van het bestuursrecht spreken we dan over bestuursdwang, waarbij het opleggen van een last onder dwangsom het meest geëigende middel is. Ten aanzien van het civiel recht, in gevallen waarbij Gemeentewerken een opdracht heeft verstrekt aan een aannemer, kan in het bestek gewerkt worden met een boeteclausule. In gevallen van acuut gevaar kan er altijd direct door toezichthouders worden opgetreden en moet het hiervoor beschreven traject achteraf worden afgelopen.

Het onderzoek door een externe deskundige in opdracht van de verkeersmarinier is afgerond; er heeft een schouw van 32 werkzaamheden, bouwplaatsen en verkeersmaatregelen plaatsgevonden. De bevindingen komen overeen met de bevindingen van het burgerpanel: met name de kwaliteit van de uitvoering van verkeersmaatregelen op straat laat te wensen over, voetgangers en fietsers hebben daar het meest last van; handhaving en controle zijn van groot belang. Gemeentewerken en Verkeersmarinier werken een voorstel uit om zelf een 'controleteam' op straat te hebben dat uitvoerenden continu scherp houdt ten aanzien van de uitvoeringskwaliteit. Inmiddels onderzoeken GW en de verkeersmarinier de mogelijkheid om in de vorm van een schouwteam de werkzaamheden van het BurgerPanel te laten voortzetten door medewerkers van de gemeente

Het is juist dat er op dit moment weinig verkeersregelaars worden ingezet. Pas vanaf 1 maart jl. heeft de verkeersmarinier op juridisch vlak de doorbraak bereikt dat ook de gemeente 'eigen' verkeersregelaars mag inzetten. Nu wordt in opdracht van de verkeersmarinier een operationeel

team van Rotterdamse verkeersregelaars geworven en opgeleid; vooruitlopend op een ambtelijke pool wordt een inhuurploeg ingezet.

Conclusie ongemak

De voetgangers en fietsers worden vaak niet gescheiden. Dit brengt niet alleen ongemak met zich mee maar ook onveiligheid. Het begin van een omleiding is wel duidelijk, maar de fietser wordt daarna niet verder gewezen. Ook is het vaak onduidelijk is waar de omleiding ophoudt.

Nadat een project is uitgevoerd blijven regelmatig nog enige tijd enkele hekken staan en/of slingeren er linten rond en blijft er wat rommel liggen.

Er is een groot verschil in comfort tussen de oplossingen om tijdelijke fietspaden te creëren. Soms houten planken (gedeeld met voetgangers), soms metalen platen (die erg vervelend zijn als het nat is), soms kunststof matten. Ook niveaoverschillen worden op verschillende manieren (of soms niet) weggewerkt.

Aanbevelingen

Meer aandacht voor fietsers en voetgangers

Ontwerp tijdelijke verkeersmaatregelen moeten vanuit het perspectief van het langzame verkeer.

Zorg dat loopplanken breed genoeg zijn (dat betekent bijvoorbeeld twee naast elkaar) voor gebruik door rolstoel, kinderwagens e.d., en goed aansluitend liggen en zijn niet glad zijn.

Geef een fietspad dat tijdelijk voor beide richtingen worden gebruikt altijd een midden markeerstreep.

Plaats bij het begin van een tijdelijk tweerichtingen fietspad een bord voor dubbel rijverkeer.

Voorkom het ontstaan van sluiproutes.

Scheid voetgangers en fietsers zoveel mogelijk.

Zorg dat omleidingen compleet worden bewegwijzerd.

Reactie

Wij merken ten aanzien van het langzaam verkeer (voetgangers en fietsers) op, dat bij alle verkeersmaatregelen juist deze categorie weggebruikers prioriteit heeft. In principe moeten voetgangers niet gedwongen worden zich te mengen met andere verkeersdeelnemers en moet de eventuele wegomlegging zo dicht mogelijk bij de oorspronkelijke route liggen. Ten aanzien van fietsverkeer geldt in feite hetzelfde en is ook nog steeds de uitspraak van de gemeenteraad van kracht, dat fietsers in principe niet hoeven af te stappen. Men moet wel beseffen dat de prioriteit voor het langzaam verkeer ten koste kan gaan van ruimte voor doorstroming van het gemotoriseerde verkeer. Wanneer hierdoor belangrijke toevoerwegen, busroutes of aanrijroutes van hulpdiensten in het gedrang komen, moeten de belangen van de verschillende soorten weggebruikers nauwkeurig worden afgewogen. Aan het vervolg van de omleiding zal door Gemeentewerken meer aandacht worden geschonken.

Het opruimen van hekken, restantmaterialen e.d. blijft een punt van zorg. Op dit punt zullen de vergunningsvoorwaarden en voor eigen werkzaamheden de besteisen nader worden aangescherpt. Waar nodig en mogelijk zullen sancties worden toegepast zowel op basis van bestuursdwang (in de vorm van last onder dwangsom) voor wat betreft het niet nakomen van vergunningsvoorwaarden en het toepassen van boeteclausules bij het niet nakomen van besteisen.

Ten aanzien van het verschil in comfort van de tijdelijke voet- en fietspaden zien wij niet direct een oplossing. In een aantal gevallen zullen houten planken een goede oplossing zijn, in een aantal gevallen zal toch gekozen moeten worden voor de gladdere metalen platen. Die keuze zal ook afhangen of op het tijdelijke fietspad soms ook sprake is van kruisend bouwverkeer. Zeker zal aandacht besteed moeten worden aan het oplossen van hoogte verschillen. Waar mogelijk zal de aannemer verplicht worden om deze verschillen met zogenaamd koud asfalt te realiseren.

Conclusie bewegwijzering/communicatie

De bewegwijzering is regelmatig onduidelijk en incompleet. De informatievoorziening via www.rotterdam.nl en het tv programma werken aan de weg is een goede zaak. Echter, kleine opbrekingen worden niet vermeld, terwijl bewoners daar minstens zo veel last van hebben.

Een bewonersbrief vanuit Gemeentewerken wordt alleen bij grote projecten geschreven en verspreid. De omwonenden weten, zeker bij kleinere projecten vaak niet hoe lang iets gaat duren en waarom het soms nog weken open blijft liggen nadat de werkzaamheden uitgevoerd lijken te zijn.

Bij projecten zijn vaak borden aanwezig met naam en telefoonnummer van de diverse opdrachtgevers en uitvoerders. Hierdoor is het onduidelijk voor bewoners wie ze kunnen bellen met hun eventuele klachten.

Ook diverse leden van het Burgerpanel wisten niet dat ze 0800 1545 hiervoor konden bellen.

Eventuele schadevergoeding (voor kapotte fietsen en knieën) lijkt goed geregeld. De vraag is wel of de burger dat ook weet.

Aanbevelingen

Communicatie

Verspreid bij tijdelijke werkzaamheden, die langer dan een week duren een bewonersbrief aan de omwonenden. Vermeld in dit schrijven reden, tijdsduur en waar men terecht kan voor eventuele vragen en klachten.

Zorg dat de borden bij de bouwputten eenvormiger en consequenter van opzet worden en vermeld altijd het algemene telefoonnummer van de gemeente Rotterdam voor eventuele vragen en klachten.

Reactie

Ten aanzien van het verbeteren van de communicatie merkten wij hiervoor reeds op, dat er al aanzienlijke communicatieactiviteiten plaatsvinden en er aan deze communicatie nog steeds verbeteringen worden toegevoegd.

Over bouwprojecten en buitenruimteprojecten van enige omvang vindt bewonerscommunicatie (brief, bijeenkomst e.d.) plaats. Tijdelijke verkeersmaatregelen zijn meestal een uitvloeisel van deze projecten en informatie over deze maatregelen wordt dan ook meegenomen. Daarnaast is Gemeentewerken samen met de verkeersmarinier bezig om de informatie over werken op straat nog verder te verbeteren (website, stadskrant, radio, tv). De suggesties van het burgerpanel kunnen daarbij worden meegenomen. Voor de goede orde geven wij hieronder een opsomming van de overige communicatieactiviteiten:

- De informatie die op regionale schaal in opdracht van de Stadsregio Rotterdam wordt verzameld bij het Meldpunt Wegwerkzaamheden en die te vinden is op de website www.bereikbaareregiorotterdam.nl wordt ook in de vorm van een notificatie per e-mail aangeboden aan degenen die zich bij het VervoersCoördinatieCentrum Rotterdam hebben aangemeld. Zo krijgen de abonnees wekelijks een overzicht van grootschalige wegwerkzaamheden die in de regio bekend zijn. Dit systeem wordt verder ontwikkeld zodat ook kleinschaliger werkzaamheden worden gesignaleerd.
 - Van de wegwerkzaamheden worden sinds 1 februari in de ochtend- en avondspits de belangrijkste gemeld door Radio Rijnmond.
 - In maart wordt er vervolgens een proef genomen met twee digitale informatiepanelen op hoofdroutes in de stad om weggebruikers te melden wat zij in het verkeer kunnen verwachten. Bij gebleken succes worden zulke panelen geplaatst op 10 plekken in de stad.
 - Als extra service van de gemeente richting bewoners, ondernemers en bezoekers van het centrum is sinds oktober 2007 de campagne met de titel 'Hoor, hier bonkt het nieuwe

hart van Rotterdam' gestart. De doelstelling van de campagne is om ervoor te zorgen dat mogelijke overlast in het kader van bouwactiviteiten tot een minimum beperkt wordt en om tegelijkertijd het perspectief van het beeld van de toekomstige binnenstad te schetsen. Dit doen we door o.m. bijzonder vormgegeven bouwschuttingen te plaatsen. Aan het Binnenwegplein, de Binnenrotte en het Grote Kerkplein zijn de eerste bouwschuttingen onthuld waarop een toekomstbeeld te zien is voor deze en andere belangrijke binnenstadsgebieden. Ze verschijnen de komende tijd ook op tal van andere bouwlocaties. Zo houdt de binnenstad ook tijdens 'de verbouwing' een aantrekkelijk gezicht.

- Verder is meer informatie is te verkrijgen via verschillende informatiepunten:
 - Via het gemeentelijke telefoonnummer 0800-1545 kan men 7 dagen per week vragen stellen en zich laten inlichten over de stadsontwikkelingen. Dit telefoonnummer kan men ook bellen bij klachten over specifieke bouwplaatsen in de binnenstad.
 - Daarnaast kan men alle informatie over de ontwikkelingen in de binnenstad nalezen op de website van de gemeente. www.rotterdam.nl/binnenstad.
 - Dit jaar zal meerdere malen een nieuwsbrief over de ontwikkelingen in de binnenstad verschijnen. Deze wordt o.m. verspreid worden via publieks- en informatiecentra in de binnenstad

Het verbaast ons, dat ook sommige leden van het Burgerpanel niet wisten dat ook over klachten over bouwplaatsen 0800-1545 gebeld kan worden. Gelet op de vele meldingen per jaar en de resultaten van de Omnibusenquête is 0800-1545 bij een hele grote groep Rotterdammers bekend. Gelet op de vele claims die per jaar bij de gemeente Rotterdam binnenkomen, lijkt het ook bij veel Rotterdammers bekend te zijn dat men bij schade in redelijkheid voor schadevergoeding in aanmerking komt.

Ten slotte

Naast de al jaren functionerende Coördinatie Commissie Werken Op Straat (CoCoWOS) is er een dienstenoverstijgend overleg opgezet (Bureau Binnenstad, dS+V afdeling Verkeer & Vervoer, Gemeentewerken/ Beheer Buitenruimte en Gemeentewerken/Werf Centrum) dat tweewekelijks voor het centrumgebied nauwkeurig inzoomt op de overlap van bouwplaatsen, wegwerkzaamheden en evenementen. De gegevens die de verschillende diensten individueel beheren voor het uitvoeren van hun eigen werk, worden in een centraal computersysteem over elkaar heen gelegd zodat er eerder zicht is op de overlap (naar plaats of tijd). Op deze manier streeft de gemeente Rotterdam ernaar om de onvermijdelijke overlast van bouwplaatsen en werkzaamheden in de buitenruimte zoveel mogelijk te beperken.

Daarnaast zullen de betrokken diensten met de bovengenoemde aanbevelingen in de hand komen tot een document dat wethouder Karakus in het platform Marktsector met alle partijen wil bespreken en "vaststellen". Uw Burgerpanel zal hier nadrukkelijk bij betrokken worden.

Wij vertrouwen er op u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben.

De Secretaris

Het college van burgemeester en wethouders

de Burgemeester